

Eski Said ve Yeni Said dönemleri hakkında bilgi verir misiniz? Eski ve Yeni Said Dönemleri denilince ne anlaşılmalı?

İslam'ın başlıca iki dönemi vardır: Mekke ve Medine. Bu iki devrin kendine göre şartları vardır ve o şartlara göre ayetler inmiş, hükümler gelmiştir. Mesela, Mekke döneminde müşriklerin eza ve cefasına karşı "sabır cihadı" yapılır. Ama müslümanların güçlendiği, devlet haline geldiği Medine döneminde savaşa izin verilir.

Üstad'ın hayatında da önemli iki merhale vardır: Eski Said ve Yeni Said. Aslında her iki Said de Saiddir. Üstad'ın "Eski Said" dediği kötü bir Said değildir. Bütün gayreti ve himmeti İslamın ila ve terakkisidir, müslümanların problemlerine çare aramakla meşguldür. Ama şartlar değişmiştir. Koca Osmanlı çökmüş, müslümanlar dağılmış, Osmanlı'nın yerine gelenler dini değerlere sırt çevirmişler, hatta cephe almışlardır. İşte böyle bir hengamede, Eski Said ruhi bir inkılap geçirir. Belki de hadiste geçen **"Allah bir gecede mehdiyi ıslah eder."** manasının bir tezahürü görülür, kendisini Yeni Said olarak bulur. 23. Söz'de Üstad şöyle der:

"Ey dünya-perest ve hayat-ı dünyeviyeye âşık ve sırr-ı ahsen-i takvimden gafil insan! Şu hayat-ı dünyeviyenin hakikatını bir vakıa-i hayaliyede Eski Said görmüş. Onu Yeni Said'e döndürmüş olan şu vakıa-i temsiliyeyi dinle:"

"Gördüm ki, ben bir yolcuym. Uzun bir yola gidiyorum. Yani gönderiliyorum. Seyyidim olan zât, bana tahsis ettiği altmış altundan tedricen birer miktar para veriyordu. Ben de sarfedip pek eğlenceli bir hana geldim. O handa bir gece içinde on altunu kumara mumara, eğlencelere ve şöhret-perestlik yoluna sarfettim. Sabahleyin elimde hiç bir para kalmadı. Bir ticaret edemedim. Gideceğim yer için bir mal alamadım. Yalnız o paradan bana kalan elemeler, günahlar ve eğlencelerden gelen yaralar, bereler, kederler benim elimde kalmıştı. Birden ben o hazîn halette iken orada bir adam peyda oldu. Bana dedi: 'Bütün bütün sermayeni zayi ettin. Tokata da müstehak oldun. Gideceğin yere de müflis olarak elin boş gideceksin.' "

" 'Fakat aklın varsa, tövbe kapısı açıktır. Bundan sonra sana verilecek bâki kalan on beş altundan her eline geçtikçe yarısını

ihtiyaten muhafaza et. Yani gideceğin yerde sana lâzım olacak bazı şeyleri al. Baktım nefsim razı olmuyor. '***Üçte birisini,..***' dedi. Ona da nefsim itaat etmedi. Sonra dördte birisini dedi. Baktım nefsim mübtela olduğu âdetini terkedemiyor. O adam hiddetle yüzünü çevirdi gitti."

"Birden o hal değişti. Baktım ki; ben, tünel içinde sukut eder gibi bir sür`atle giden bir şimendifer içindeyim. Telaş ettim. Fakat ne çare ki, hiç bir tarafa kaçılmaz. Garaibden olarak o şimendiferin iki tarafında pek cazibedar çiçekler, leziz meyveler görünüyordu. Ben de akılsız acemîler gibi onlara bakıp elimi uzattım. O çiçekleri koparmak, o meyveleri almak için çalıştım. Fakat o çiçekler ve meyveler, dikenli mikenli, mülâkatında elime batıyor, kanatıyor. Şimendiferin gitmesiyle müfarakatından elimi parçalıyorlar. Bana pek pahalı düşüyorlardı."

"Birden şimendiferdeki bir hademe dedi: '***Beş kuruş ver, sana o çiçek ve meyvelerden istediğin kadar vereceğim. Beş kuruş yerine elin parçalanmasıyla yüz kuruş zarar ediyorsun. Hem de ceza var, izinsiz koparamazsın.***' Birden sıkıntıdan ne vakit tünel bitecek diye başımı çıkarıp ileriye baktım. Gördüm ki, tünel kapısı yerine çok delikler görünüyor. O uzun şimendiferden o deliklere adamlar atılıyorlar."

"Bana mukabil bir delik gördüm. İki tarafında iki mezar taşı dikilmiş. Merak ile dikkat ettim. O mezar taşında büyük harflerle '***Said***' ismi yazılmış gördüm. Teessüf ve hayretimden '***Eyvah!***' dedim. Birden o han kapısında bana nasihat eden zâtın sesini işittim. Dedi: '***Akılın başına geldi mi?***' Dedim: '***Evet geldi fakat kuvvet kalmadı, çare yok.***' Dedi: '***Tövbe et, tevekkül et.***' Dedim: '***Ettim!***' "

"Ayıldım... Eski Said kaybolmuş. Yeni Said olarak kendimi gördüm."⁽¹⁾

Eski Said, daha ziyade akli gidiyordu, **Yeni Said** ise ilhama da mazhardır, akıl-kalp ittifakıyla hareket eder.

Eski Said hayatın geniş dairelerinde hizmet ediyordu, **Yeni Said** ise sürgünde, garip, kimsesizdir, gelecek nesillerin hidayetine vesile olacak nurlu Kur`an reçetelerini yazmakla meşguldür.

Eski Said üst düzey Arabi dersleri talebelerine ders verirken, **Yeni Said** **Molla Hamid**'e Kur`an dersi vermeyi son derece önemsemektedir. Çünkü şartlar

değişmiştir, şartlara göre hizmet metotlarının da değişmesi gerekir.

* * *

Eski ve Yeni Said Dönemleri denilince ne anlaşılmalı?

Eski ve Yeni Said dönemleri, Üstad Bediüzzamanın hizmet hayatının iki ayrı döneminin isimleridir. Bu isimleri bizzat kendini vermiştir. Eski Said döneminde hizmet ağırlığı *“içtimai problemler için çözüm üretmek ve gerektiğinde bizzat teşebbüste bulunmak”* iken, Yeni Said dönemine *“siyasetten uzak bir iman ve Kur’an hizmeti”* damgasını vurur.

Üstat bu iki Saidin bir yönüyle aynı olduğunu şu ifadesiyle ortaya koyar: Eski ve Yeni Said'in yazdıkları meydanda....

Aynı manayı destekleyen bir başka ifadesi:

"Gazetelerde neşrettiğim umum makalâtımdaki umum hakaikde nihayet derecede musırrım. Şayet zaman-ı mâzi cânibinden Asr-ı Saadet mahkemesinden adaletnâme-i şeriatla dâvet olunsam, neşrettiğim hakaiki aynen ibraz edeceğim. Olsa olsa, o zamanın ilcaatının modasına göre bir libas giydireceğim. Şayet müstakbel tarafından üçyüz sene sonraki tenkidat-ı ukalâ mahkemesinden tarih celbnamesiyle celbolunsam; yine bu hakikatları, tevessü ve inbisat ile çatlayan bazı yerlerini yamalamakla beraber taze olarak orada da göstereceğim. Demek hakikat tahavvül etmez."(2)

Eski Said'in, mutlakiyet ve meşrutiyet dönemlerinde, Yeni Said'in ise Cumhuriyet döneminde manevî cihat yaptığını söyleyebiliriz.

Üstad'ın Eski Said döneminde yaptığı hizmetlerin en önde gelenlerini özet olarak şöyle sıralayabiliriz:

- *Avrupa kültürünün Osmanlıyı istila etmemesi için verdiği fikir cihadı:* Tanzimat'ta Garp kültürünün Osmanlıyı istila etme girişimlerine karşı çıkmış, Avrupa'nın sefahatine, ahlaksızlığına değil fen ve ilmine talip olmamız gerektiğini savunmuş, bunu yaparken kendi inancımızdan ve kültürümüzden taviz vermemiz gerekmediğini söyleyerek bu noktada Japonları örnek almamız gerektiğini söylemiştir.

- *Şarkta dinî ilimlerle fenni ilimlerin birlikte okutulacağı bir Medreset-üz Zehra açma teşebbüsü.*

- Meşrutiyetin ilanında şarktaki vatandaşların devlete karşı bir menfi harekete geçmelerini önlemek için aşiretleri dolaşip onların sorularına cevap vermesi,

tereddütlerini gidermesi. Bu sohbetler daha sonra Münazarat alı eserinde bir araya getirilmiş ve neşredilmiştir.

- *Birinci Cihan Harbi'nde Bitlis'te talebelerinden bir gönüllü alay teşkil etmesi, onların başına gönüllü alay kumandana olarak geçip düşmanla kahramanca savaşması ve sonunda esir düşüp Rusya'ya götürülmesi.*

- *Cihan Harbi'nde Pasinler'de bir yandan düşmanla çarpışırken bir yandan da İşaratü'l-İ'caz tefsirin yazması.*

- *Rusya esaretinden kurtulup İstanbul'a geldiğinde Darü'l-Hikmet-i İslamiye'ye aza seçilmesi.* Burada bütün İslâm âlemini ilgilendiren konularda çok değerli hizmetler vermesi.

- *31 Mart vakasında isyan eden bir taburu müessir nutkuyla itaate getirmesi. **Bu dönemde yazdığı eserlere de kısaca göz atalım:***

* Tefsir mukaddemesi dediği **İşaratü'l-İ'caz.**

* **Muhakemat.** Bu eserin bir bölümü Unsur-u akidedir. İman hakikatleriyle ilgilidir.

* **Münazarat.**

* **Lemeat.** Eski Said döneminin son eseridir. Yarı manzum şekilde kaleme alınmış olup daha sonra telif edilecek olan Risale-i Nur külliyyatındaki birçok konunun çekirdeği hükmündedir.

Bu icraatlar ve bu eselerin muhteviyatı bize gösteriyor ki Eski Said de Yeni Said gibi ilim yoluyla insanları irşat ve ikazla meşgul olmuş, sadece cihan harbinde maddî cihada başvurmuştur.

Bu gözle baktığımızda birbirinden ayrı iki Said yoktur. Hizmet şartları farklı olduğu için verdiği hizmetler de yine farklı olan tek Said vardır.

Eski ve Yeni Said ifadeleri bir yönüyle de, asrın müceddidi olarak manen görevlendirilmesinden önceki ve sonraki dönemleri ifade eder.

Dipnotlar:

(1) bk. [Sözler, Yirmi Üçüncü Söz, İkinci Mebhas.](#)

(2) bk. [Tarihçe-i Hayat, İlk Hayatı.](#)

İlave bilgi için tıklayınız:

[Bediüzzaman Said NURSİ'nin Biyografisi \(Uzun\)](#)